

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-poryadku-provedennya-monitoringu-yakosti-osviti-zareyestrovaniy-u-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-vid-10-lyutogo-2020-roku-15434437>.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Деякі питання організації дистанційного навчання» від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстровано в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за №941/35224. URL: <https://www.schoollife.org.ua/deyaki-pytannya-organizatsiyi-dystantsijnogo-navchannya/>.

3. Лист Міністерства освіти і наук України від 19 серпня 2022 р. №1/9530-22 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році». URL: <https://www.schoollife.org.ua/instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-ta-vykladannya-navchalnyh-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-u-2022-2023-navchalnomu-rotsi/>.

4. Лист Міністерства освіти і науки України від 06.03.2022 № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу в умовах військових дій». URL: <https://www.schoollife.org.ua/pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu/>.

5. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник. / Д.М. Бодненко, О.Б. Жильцов, О.Л. Лещинський, Н.П. Мазур. К : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

6. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти: Монографія / За ред. Ляшенко О.І. К.: Педагогічна думка, 2011. 160 с.

7. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу. Х.: Основа, 2017.

ДИСТАНЦІЙНІ ОЛІМПІАДИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ КОНТЕКСТІ

Ольга ЛИТВИНЕНКО,

*завідувач навчально-методичного центру дистанційного навчання
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Нова українська школа сьогодні спрямована на формування й розвиток успішної особистості, здатної до самореалізації у професійній діяльності, особистому й соціальному житті, оскільки відомо, що у сучасному світі вже недостатньо великого об'єму академічних знань, важливим є вміння їх презентувати й застосовувати.

Основними завданнями інтелектуальних змагань (олімпіад, турнірів тощо) з навчальних предметів є:

- стимулювання творчого самовдосконалення дітей, учнівської молоді;
- виявлення, розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у виборі професії, залучення їх до навчання у вищих навчальних закладах;
- реалізація здібностей талановитих учнів;
- формування творчого покоління молодих науковців та практиків для різних галузей суспільного життя;

- підвищення інтересу до поглибленого вивчення навчальних предметів, формування у колах учнівської молоді навичок дослідницької роботи;
- популяризація досягнень науки, техніки та новітніх технологій;
- активізація всіх форм позакласної та позашкільної роботи з учнями;
- підвищення рівня викладання навчальних, спеціальних та фахових дисциплін, фахової підготовки учнів.

Вперше у 2022-2023 навчальному році III (обласний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних дисциплін проводився з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до наказу управління освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації від 13 вересня 2019 року № 665-од «Про затвердження Умов проведення I-III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад, турнірів, конкурсів з навчальних предметів», наказу директора департаменту освіти і науки обласної військової адміністрації від 18 жовтня 2022 року № 170-од «Про організацію та проведення I-II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2022/2023 навчальному році».

Проведення дистанційних олімпіад передбачає деякі специфічні критерії, які допомагають забезпечити ефективність та справедливість процесу оцінювання. Ось деякі з них:

- ✓ Технічна інфраструктура: платформа для проведення олімпіад повинна бути стабільною, надійною та забезпечувати безперебійний доступ до завдань та відповідей. Додатково вона повинна забезпечувати безпеку даних учасників.

- ✓ Комунікація та підтримка: провідна організація повинна забезпечити чітку комунікацію з учасниками, вирішувати їхні запитання та надавати підтримку в разі виникнення проблем.

- ✓ Прозорість та правила: правила олімпіади, критерії оцінювання та процес оголошення результатів мають бути чіткими та доступними для всіх учасників. Це допомагає забезпечити справедливість і уникнути непорозумінь.

- ✓ Захист від шахрайства: дистанційні олімпіади повинні мати механізми для виявлення та запобігання шахрайству або нечесній поведінці учасників. Це можуть бути антиплагіатні системи, моніторинг доступу до Інтернету або інші заходи безпеки.

- ✓ Гнучкість: проведення дистанційних олімпіад повинно забезпечувати гнучкість для учасників. Це означає, що вони повинні мати можливість скласти тести у зручний для них час та місце з урахуванням їхніх особистих обставин.

- ✓ Надійність оцінювання: процес оцінювання повинен бути чітким, об'єктивним та надійним. Використання незалежних експертів або журі допомагає забезпечити адекватну оцінку робіт учасників.

Ці критерії допомагають забезпечити ефективність та справедливість дистанційних олімпіад, а також зробити їх доступними для учасників з різних місць та умов.

Слід зазначити, що проведення учнівських олімпіад з використанням технологій дистанційного навчання суттєво відрізняється і залежить від багатьох факторів, таких як – навчальний предмет, доступ до мережі Інтернет, відключення світла, тривоги...

Тому, відповідно до листа комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» від 31.10.2022 року № 537/04-14 до початку проведення територіального та обласного турів учнівських олімпіад були визначені відповідальні особи за проведення учнівських олімпіад. З листопада 2022 року по лютий 2023 року з відповідальними щотижня проводилися онлайн наради.

Для проведення II та III етапів учнівських олімпіад та швидкого інформування було створено окремий ресурс – «Всеукраїнські учнівські олімпіади 2022/2023». На цьому ресурсі були розміщені покликання на конференцію для відповідальних, наказ директора департаменту освіти і науки Кіровоградської обласної військової адміністрації від 29.12.2022 р. № 236-од «Про організацію та проведення III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2022/2023 навчальному році», а також анкети учасників та вимоги до оформлення роботи.

У день проведення олімпіади організаційний комітет відправляв на електронні адреси учасників покликання на сторінку предметної олімпіади, де розміщувалися завдання та форма здачі робіт.

Учасникам олімпіади потрібно було уважно прочитати вимоги, виконати завдання і не пізніше часу, зазначеного у вимогах, відправити роботу.

Під час проведення обласного етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад було виявлено низку недоліків, а саме:

1. Реєстрація

- Помилки при написання електронної адреси.
- Реєстрацію робили інші особи.
- Не повідомляли, що учні є учасниками олімпіади.

2. Умови проведення

- Учасники та керівники не читають вимоги організації та проведення конкретної предметної олімпіади, що ускладнювало роботу членів оргкомітету при кодуванні робіт.

3. Здача робіт

- Не вірний формат файлу.
- Роботи підписані.
- Заповнення форми декілька разів.

4. Відповідальні

- Віддалені від освіти особи.
- Мають низьку цифрову, комунікативну компетентності.
- Не розуміють технологій дистанційного навчання.

5. Технічні проблеми

- Проблеми з інтернет-з'єднанням.
- Некоректна робота програмного забезпечення.

6. Обмежена можливість вимірювання практичних навичок

- Деякі олімпіади вимагають не лише теоретичних знань, а й вмінь вирішувати практичні завдання або працювати з обладнанням. У дистанційному форматі може бути складно оцінити практичні навички учасників або стежити за їхнім виконанням.

Ці недоліки не означають, що дистанційні олімпіади не мають переваг, але варто на них звернути увагу та враховувати їх при проведенні таких змагань.

Такий вид інтелектуальних змагань окреслив професійні компетентності, на які потрібно звернути особливу увагу організаторів, відповідальних, вчителів, учасників:

- ✚ Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.
- ✚ Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.
- ✚ Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
- ✚ Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у суспільстві.
- ✚ Здатність працювати в команді із залученням фахівців для надання додаткової підтримки.

Варто зауважити про необхідність роботи з педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти у напрямку організації та проведення предметних олімпіад за дистанційним форматом, а саме:

- окреслювати новий формат проведення олімпіад з навчальних предметів;
- наголошувати на вимоги проведення олімпіад відповідно до навчального предмета, за дистанційним форматом;
- робота з технологіями дистанційного навчання, як педагогів, які готують здобувачів до участі в олімпіаді, так і самих здобувачів, що беруть участь;
- акцентувати увагу на підвищенні цифрової компетентності відповідальних, педагогів, учнів;
- акцентувати увагу керівників щодо технічного забезпечення для проведення олімпіад в ЗЗСО;
- співпрацювати з співробітниками в закладах ЗЗСО, а також з методистами КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», які опікуються проведенням олімпіад.

Участь в дистанційних олімпіадах спонукає школярів до аналізу, оцінки та критичного мислення. Вони вчаться розв'язувати складні завдання, виділяти ключову інформацію і розміщувати рішення з використанням логіки та творчого підходу.

Дистанційне проведення олімпіади стало альтернативою традиційним форматам, щоб забезпечити безпеку та здоров'я учасників, дозволяє залучити учасників з різних регіонів, незалежно від їх географічного розташування. Це розширює можливості участі і сприяє більшому залученню талановитої молоді.

Список використаних джерел

1. Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-11#Text>.

2. Методичні рекомендації щодо проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад 2022/2023 н.р. URL: <https://imzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsii-shchodo-provedennia-iii-etapu-vseukrains-kykh-uchnivs-kykh-olimpiad-2022-2023-n-r/>.